

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2016. december 22.
(csütörtök)**

Horváth Géza

ELKÜLDTE AZ Ő FIÁT

Énekek: 308, 319

Alapige: 1János 4,9-14

Abban nyilvánul meg Isten hozzánk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk általa. Ez a szeretet, és nem az, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy Ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, akkor mi is tartozunk azzal, hogy szeressük egymást. Istent soha senki nem látta: ha szeretjük egymást, Isten lakik bennünk, és az Ő szeretete lett teljessé bennünk.

Abból tudjuk, hogy benne maradunk, és Ő mibennünk, hogy a maga Lelkéből adott nekünk. És mi láttuk, és mi teszünk bizonyosságot arról, hogy az Atya elküldte a Fiát a világ üdvözítőjéül.

Imádkozzunk!

Urunk, áldunk és magasztalunk ezen a csendes estén. Köszönjük, hogy egybegyűjtöttél bennünket közös éneklésre, imádságra, igéd hallgatására.

Áldunk az adventi ének boldog és szép üzenetéért. Köszönjük, hogy az emberi nemzetnek megígérted, hogy küldsz vigasztalót, ő magukból valót, mégpedig azért, hogy eredeti elvesztett jussukba és boldogságukba visszahelyezze azokat, akiket neki adtál, Atyánk.

Köszönjük, hogy van út a mennybe, megnyílt a menny, amin keresztül eljött az Isten Fia ebbe a világba, és köszönjük, hogy ezen az ajtón, ezen a kapun keresztül nekünk is van út, ha hiszünk az egyszülött Fiúnak nevében, ha hittel elfogadjuk bűneink bocsánatát, ha odaszánjuk magunkat élő, szent, neked kedves áldozatul, mint a mi okos istentiszteletünket.

Kegyelemből, Jézus Krisztus érdeméért van út a mennybe, mert maga Jézus Krisztus az odavezető út, Ő az igazság és élet.

Köszönjük, hogy ezen az ünnepen is prédikáltatod szent igédet. Kérünk a megszólaló igéért az egész világon, ahol hirdetik a megfeszített és feltáma-

ELKÜLDTE AZ Ó FIÁT

dott Krisztust. Add, hogy tovább lássanak a betlehemi jászolnál, egész a Golgotáig, a nyitott sírig, a mennybemenő Krisztusig, hogy az odafelvalókat keressük, ahol Krisztus van a te jobboldon.

Hallgass meg, kérünk. Légy közöttünk. Áldj meg bennünket.

Ámen.

Igehirdetés

Nemrégén fejeztük be a bibliaolvasó vezérfonalunk szerint János apostol első levelének az olvasását, és megint úgy jártunk, hogy akkor itt az istentiszteleten talán nem is került elő egyszer sem igehirdetési alapigeként.

Most, amikor erre az esti áhítatra készültem, akkor eszembe jutott ennek a csodálatos levélnek, amelyet János apostol igen öreg korában írt az akkori hívőknek, ez a néhány vers, amit most felolvastam, mert ebben az öt versben háromszor fordul elő egyetlen szó. Ez pedig úgy hangzik: elküldte. Ha ezt az öt igeverset vizsgáljuk, akkor legyen ez a fókusza ennek, amiben felragyog előttünk: az Atya elküldte... Elküldte az egyszülött Fiút.

Ne felejtsük el, hogy a karácsonynak mindig van egy hogyanja és egy miértje. Általában, aki külsőleg akar ünnepelni, ilyen az ú.n. keresztyén világ nagy százaléka, mert ez a keresztyén világ csak külsőképpen ünnepel. Sokan talán azt sem tudják, hogy mit, de arra teszik a hangsúlyt: hogyan. Felállítják a betlehemet, most már majdnem minden faluban lehet látni, felállítanak jászolt, szalmát, ott van egy bábu, az egyik Máriát ábrázolja, a másik Józsefet. Ott van a kised. Jönnek pásztorok, kiállítanak állatokat. — Még olyan betlehemet is láttam, hogy élő állatokat kötöttek oda be, reprezentálva vagy megmutatva ezzel, hogy Jézus Krisztus egy istállóban született. — Akkor arra gondoltam, hogy ez az egész világ tulajdonképpen a hogyanra kíváncsi, arra az egyszeri eseményre, amely 2000 esztendővel ezelőtt történt Betlehemben.

Az Isten igéje azonban nekünk ettől sokkal többet akar adni, és nem a hogyanra teszi a hangsúlyt. Azt röviden leírja Máté és Lukács, de az apostoli levelek, és így János levele is nem a hogyanra teszi a hangsúlyt, hanem a miértre. Figyeljük meg, hogy ebben az igeszakaszban háromszor van: miért jött Jézus. Nem az van, hogy Jézus eljött, hanem arról van szó, miért jött el. Vagy ha még hangsúlyosabban akarom mondani, miért kellett neki eljönnie, testet öltenie, miért kellett neki, a Szentháromság Isten második személyének testben eljönnie erre a földre. Itt azt látjuk, hogy mind a három igében erre van válasz. Mind arról szól, hogy Jézus Krisztus miért jött.

Az első ige ezt mondja: a 9. vers: az Ó egyszülött Fiát elküldte e világra, hogy éljünk általa.

A második igever, amit kiemelek, a 10. vers: Elküldte a Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért.

A harmadik versben, a 14-ben, azt mondja János: az Atya elküldte a Fiút a világ üdvözítőjéül.

Tehát háromszor olvassuk ezt a szót: elküldte. Kétszer azt olvassuk: Isten elküldte a Fiát, a harmadik igében az van: az Atya elküldte a Fiát a világ üdvözítőjéül.

Ez is nagyon beszédes, mert harmadszor nem azt mondja János, hogy Isten elküldte a Fiát, hanem azt mondja: az Atya küldte el a Fiút a világ üdvözítőjéül.

Ebben azt akarom a gyülekezetnek tulajdonképpen megmagyarázni, amit én is így értettem meg, hogy mennyivel közelebb hozza nekünk Istent János apostol azzal, hogy azt mondja: Atya. Nem azt mondja, hogy Isten, aki igazságban és szentségben lakozik, hanem harmadszor azt mondja: ez az Isten nekünk Atyánk. Mert János apostolnak az a célja a levélírásával is, hogy ezt a szerető Istent, aki maga a szeretet, közelebb hozza hozzánk.

Jézus Krisztus lehozta a menny egy darabját. Míg az ú.n. keresztyén világ egy távoli Istent ünnepel, ha ugyan ünnepel, addig János apostol boldogan mondja: ez az Isten nekünk Atyánk. És miért nevezhetjük Istent Atyának? — János bár ezt nem írja le, de mégis ezzel a kifejezéssel benne van az igében. — Azért, mert nekünk Jézus Krisztus által atyánkká lett ez az Isten. Mert így szólíthatjuk meg: Atyánk! Az Isten Szentleke által kiálthatjuk ezt: Abbá Atya... nem is lehet senkit Atyának szólítani, csak Istent a Szentlélek által.

Azért, mert Jézus Krisztus, amikor erre hatalmaz fel bennünket, akkor azt akarja, hogy ezt az Istent te úgy szólítsd meg, mint a gyermek megszólítja az édesapját. Legyen ebben a megszólításban benne a te szíved szeretete, az iránta való bizalmad nagysága, az a csodálatos érzés, hogy ez az Isten az én Atyámmá lett, én engem gyermekének tekint, gyermekének ismer el.

Sokan, amikor megkérdezik tőlem, és akik általában a Bibliát kevésbé ismerik, Istent pedig egyáltalán nem ismerik, azok fenn szoktak akadni mindig azon: hogy létezik, hogy az Ószövetségben Isten ilyen kemény? Hogy az Ószövetség Istene — mintha lenne Ó- meg Újszövetségi — az egy véres Isten. Harcok, háborúk, erre való indíttatások. Én meg akkor azt szoktam mondani: olvassátok tovább a Bibliát, ne álljatok meg az Ószövetségnél. Ott van Istennek egy másik arca. Például, amit az öreg János apostol ír, vagy ez a három igevers, amit most felolvastam, hogy az Atya elküldte a Fiút a világ üdvözítőjéül. Vagy Babits versével együtt mi is el tudjuk mondani, hogy Ő nem az a véres isten, mert az a véres isten nincsen.

Milyen csodálatos szó ez: elküldte...

Az utóbbi napokban sok olyan emberrel találkoztam, beszélgettem, akiknek a gyermekeik a világ másik táján laknak. Még csak nem is Európában, hanem Új-Zélandon, meg hasonló tájakon. Arra gondoltam, hogy minden szülőnek, ha gyerekét egy olyan országba kellene küldenie, ahol jólét, gazdagság van, ahol jól mennek a dolgok, akkor azért elküldi. Ha egy szülőnek lenne egy lehetősége, hogy Amerikába küldje gyermekét tanulni, akkor biztos azt

mondaná: na, elküldöm. Kicsit félne, mert ismeretlen, idegen, hova kerül, de azért mégis tudja, hogy jó, szép lesz. De melyik szülő küldené szívesen gyereket mondjuk egy olyan afrikai országba, ahol még utak, járművek sincsenek, ahol szegénység van, ahol csak kunyhóban laknak? — Olyan országba elküldenétek a gyermekeket? Ugye, nem!

Amikor ezt olvassuk, hogy Isten elküldte az Ó Fiát, akkor tudta, hogy egy ilyen világba küldi. Nem olyanba, ahol eddig volt a Fiú, a menny dicsőségében és szépségében, hanem egy olyan világba küldi el, ahol farkastörvények vannak, ahol az emberek önzők, kegyetlenek. Ahol már születésekor sincs helye a vendégfogadó háznál, pedig ahhoz már nagyon kemény szív kell, hogy egy szülő nőnek ne adjanak valamilyen kis szobát. Csak az istállóban volt számára hely.

Értjük, hogy mit jelent az: elküldte? Isten ennek ellenére elküldte az Ó Fiát, hogy tudta, nem egy dicsőbb helyre fog menni, hanem egy alantas, nyomorult, egy bűn által szorongatott és nyomorgatott világba fog menni, ahol az egyik ember a másikat tapossa, egyik ember a másikat feljelenti, egyik ember a másikat öli. Ahogy azt énekeljük is: „Mi mást, más minket öl...” — Ebbe a világba küldte el Isten a Fiát. Azért van ez, hogy nagyobb legyen előttünk ez a csoda, hogy Isten elküldte testben az Ó Fiát.

A XVIII. században azt mondták jó református igehirdetők, hogy ez a prima veritas, amit az egyházban hirdetni kell. Ez a legelső igazság, hogy elküldte testben az Ó Fiát.

Mit jelent ez aztán, hogy elküldte Isten az Ó Fiát? Jelent egy befejezett tény. Ez azt jelenti: nem kell másra várnunk. Tovább nem kell várnunk a Messiást, mert eljött. Mert elküldte az Ó Fiát erre a világra. Mivel nem kell másra várnunk, ezért benne kell szemlélnünk megváltásunkat.

Amikor azt olvassuk: elküldte az Ó Fiát erre a világra, akkor ne csak arra gondoljunk, hogy a Fiú küldésének *színhelye* ez a világ, hanem arra gondoljunk az ige szerint: a Fiú küldésének *célja* ez az embervilág. Ne csak a színhelyet lássuk benne, hogy Betlehemben, jászolban megszületett az Isten Fia, testet öltött az ige, hanem célt lássunk benne. Nemcsak a *világba jött* el Jézus, hanem a *világért*.

Olyan szép, amikor azt mondja itt az ige: az Ó egyszülött Fiát küldte el Isten erre a világra. — A szülők biztos egyetértenek velem abban, ha valakinek csak egy gyermeke van, azt sokkal nehezebben engedi el valahova, mintha lenne öt vagy hat. Ha az egyetlen gyermek azt mondja: ő el akar menni a világ másik részére lakni, de ha csak az az egy van, akkor biztos, hogy nehezebben engedi el.

Érdekes, hogy ezt a szót, ami itt van a görögben, hogy egyszülött, ezt csak János apostol használja. Nem olvassuk az evangélistáknál, csak Jánosnál. Ezzel azt akarja kifejezni, hogy a Fiú és Atya belső egységben van. Szent közösségben van egymással. Amikor János leírja, hogy ő az egyszülött Fiú, akkor,

tulajdonképpen akkor azt is jelenti ez, hogy elválasztja a hívőket is az Istenfiúság kérdésében Jézustól, mert mi máshogy vagyunk Isten fiai, mint Jézus. Mert Jézus Istennek természet szerint való örök Fia. Mi, Isten gyermekei, fiai, kegyelemből vagyunk. Bennünket befogadott az Atya, de Jézus Krisztus Istennek az egyszülött Fia.

Mit jelent ez? Azt, hogy Istentől származik.

János apostol is szépen leírja itt Jézus istenségét. Mert hogyha tudjuk, hogy valaki megkérdőjelezi Jézus istenségét, ott nagy baj van. Ha valaki megkérdőjelezi, hogy Jézus Krisztus emberré lett, de Isten Fia, lényé maga, arcának tündöklő mása, ott nagy baj van, mert ott a megváltás kerül veszélybe az ember számára. Nem tudnak úgy nézni Jézus Krisztusra, mint Megváltóra, Szabadítóra, akinek a vére megtisztít minket minden hamisságtól. (Tudjuk, hogy vannak ilyen szekták, akikkel nekünk szóba se kell állnunk. Nekünk semmi közünk az ilyen szektákhoz, akik Jézus Krisztusban embert látnak és nem az Isten Fiát.)

János apostol boldogan mondja, hogy Jézus, aki eljött, az Isten Fia. Őbenne Isten jött el. Őbenne a menny jött el hozzánk. Nem akármiről van szó, hanem Isten Fiáról, Isten lényét jelenti ez, és utal Jézusnak a földi létét megelőző léte.

Emlékszem egy egész életében szolgálatot teljesítő testvérré, aki akkor értette meg, mikor beszélgettünk. Hatvanvalahány éves volt akkor. Ekkor értette meg, hogy Jézus Krisztus léte nem karácsonnyal kezdődik. — János apostol ebben az igében ezt is leírja, hogy Jézus Krisztus az egyszülött Fiú. Tehát akkor a karácsonyt megelőzően is. Most nem akarom a dogmatikusok által használt szót használni, de Jézus Krisztus karácsony előtt is létezett, Jézus Krisztus öröktől fogva volt. Alfa és Omega — Kezdet és Vég. Első és utolsó. Karácsonykor csak az történt, hogy eljött erre a földre emberi testben.

Milyen csodálatos! Nem ekkor kezdődött az élete. Ez a három ige, röviden: elküldte a Fiút a világra, hogy éljünk általa. Miért küldte a világra? Hogy éljünk általa! — Azt jelenti ez, hogy aki nem kapcsolódik ehhez a Fiúhoz, Jézus Krisztushoz, annak nincs élete, mert csak általa lehet élni. Ez azt jelenti, hogy Jézus Krisztussal való kapcsolatunk nem egyszeri esemény, hanem folyamatosság: hogy éljünk általa. Mint ahogy az étkezésünknek vagy vízfelvételünknek folyamatosnak kell lennie, hogy a testet fenntartsuk, tápláljuk. Jézus Krisztusból való életünknek is ilyen folyamatosnak kell lennie, mert különben nincs élet bennünk. Az ember annak ellenére, hogy nagyon virgonc, mozog, dolgozik, családot nevel, nincs benne élet. Mert akié a Fiú, azé az élet. Akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.

Miért küldte a Fiút a világba? Hogy éljünk általa. Mit munkált Isten Jézus Krisztus eljövételével? Az életet. Az Atya nem azért küldte Jézust, hogy ünnepeljünk, legyen néhány szabadnap, nem azért, hogy családi összejövetelek legyenek, meg hogy sütni-főzni, karácsonyfát díszíteni lehessen, meg aján-

dékot lehessen venni másoknak, mert azt lehet karácsony nélkül is. — Azért küldte a Fiát, hogy éljünk általa.

Karácsony mindig ennek is a nagy kérdése: van-e benned élet? Ott van-e benne az Istennek a Fia?

A nagy keltető állomásokon, ahol a keltetőgépekbe teszik a sok tojást, ott már a második napon a tojásokat meglámpázzák. Ez azt jelenti, hogy minden tojásra rátesznek egy lámpát, mert azzal kimutatható, hogy a tojás termékeny-e. Lesz-e abból kis csirke, vagy kis liba? Ez már a második napon kiderül. Később pedig a tojásnak a nagy része sötét lesz, csak az a kis légzsák, ami ott van, amiből a kis jószág levegőt vesz, csak az fehér, a többi fekete. Amelyikben pedig nincs élet, az tiszta átlátszó. Nincs benne semmi. Azt ki is dobják onnan, abból nem lesz semmi, ne legyen ott feleslegesen. Mert nincs benne élet.

Karácsony annak az ünnepe, hogy Isten Szentlelke megvilágítja a szívedet: van-e benne élet? Ha most Isten megnéz, van-e benned élet? Ott látja-e a Krisztust?

Kardiológus testvérünk mondja, amikor ráteszi a fiatalabb fiúkat a gépre, ultrahanggal nézi a szívüket. Azt mondta, hogy szokott viccelni, és azt mondja: itt látok benne egy kislányt.

Valami hasonlóról van szó, hogy Isten Szentlelke megnézi, ott van-e Krisztus? Mert mit akar Isten? Lakozzék Krisztus hit által a ti szívetekben. De ott van-e a Krisztus? Miért küldte az Ő Fiát a világba? Hogy éljünk általa. Hogy legyenek emberek, legyen gyülekezet, legyen egyház, legyenek hívők, akik a szent mennyei köldökzsinóron keresztül Jézus Krisztushoz csatlakoznak és elmondják, hogy tőle vegyem tápláltságom, míg az élők közt lesz lakásom. (231. dicséretünk mondja).

A második: miért küldte a Fiát? Elküldte az Ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért. — Itt röviden ezt a csodát lássuk, hogy a bűneinket nem mi tudjuk elrendezni. A bűneinket Krisztus tudja úgy elrendezni, hogy először is engesztelést kell bemutatnia a bűnért. Nem én fogok a bűneimtől szabadulni. Nem én fogom letenni azokat. Az első kérdés mindig az, hogy belekapaszkodsz-e az engesztelő áldozatba, mert Ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért.

Ezért szoktuk azt mondani nem véletlenül, hanem az ige alapján, hogy ne bűneiddel foglalkozz annyit, hanem a te dicsőséges Megváltóddal. Többet nézz Krisztusra, mint a bűneidre, mert Ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért. Benne látod-e? — Tudjátok, ki ünnepel igazán karácsonyt? Aki benne látja bűneinek engesztelését, annak van karácsonya, a többinek csak a világ által is megünnevelt valamilyen ünnepe van, de nem karácsony. Karácsonya mindig annak van, aki Jézusban látja az engesztelést.

Ismerjük azt az igét, amit már sokszor idéztem is. Az öreg Károli 1590-ben úgy fordította azt az igét, hogy ez az én szerelmes Fiam, akiben gyönyör-

ködöm:— Ez az én szerelmes Fiam, akiben én megengeszteltetem. Mert Istent ki kell engesztelni. Amikor a kicsiny gyerek, aki megsérti édesanyját, mégis csak odasüندörög a szoknyájához és addig szipog, míg édesanyja elmosolyodik, és azt mondja: jöjj haza, jövel gyermekem. Szeretlek téged. Mert megengesztelt.

Az Atyához így ment oda Jézus Krisztus: Atyám! Ne tulajdonítsd nekik ezt a bűnt! Atyám! Bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.

Ha igazán karácsonyt akarsz ünnepelni, az engesztelésre nézz, a Fiúra, a Golgotára. Karácsonykor nem a jászolbölcsőt kell nézni. Az már régen elrothadt, már pora sincs. Nem is érdekes, hol volt. Én nem a betlehemi istállót akarom szemlélni, hanem a Golgota Krisztusát. Én a húsvéti nyitott sírba szeretnék lépni lélekben, ahol az én Megváltóm feltámadt az én megigazulásomért. Ez a világ meg mit néz? A betlehemi jászolt. Mert nem jut tovább. Isten elküldte Fiát, de engesztelő áldozatul a mi bűneinkért.

Röviden a harmadik meg azt mondja: elküldte a Fiút a világ üdvözítőjéül. Ez nem azt jelenti, hogy akkor az egész világ üdvözülni fog.

Vasárnap délután ezt az idős testvéreknek úgy magyaráztam el az otthonban, hogy közelebb hozzam, hogy megértsék: Olyan ez, mintha egy faluban, ahol addig semmi nem volt, építene valaki egy ABC-t, és mindenféle földi jó ott lenne. Ennek a falunak lenne egy ilyen éléskamrája. De ez még nem jelenti azt, hogy mindenki jóllakott, mert ott van egy éléskamra, hanem ebből lehet vételezni, lehet vásárolni. El kell menni, haza kell vinni, meg kell főzni, meg kell enni.

Amikor azt mondja: elküldte a Fiút a világ üdvözítőjéül, ez azt jelenti: Isten letett egy nagy mennyei kenyeret ebbe a világba, és oda lehet menni ehhez a mennyei kenyérhez. Lehet ebből a mennyei kenyérből törni egy darabot. Lehet azt mondani: aki e kenyérből eszik, az soha örökké meg nem éhezik. Mert Isten elküldte a Fiát a világ üdvözítőjéül.

Ez a szó itt: üdvözítőjéül — egy görög szónak több árnyalata is van, ennek is vannak árnyalatai: ilyen, hogy szabadulás, könnyebbség, mint amikor valaki könnyebbséget kap valahonnan. Enyhülést. A világba Isten úgy helyezi bele a Fiút és az Ő népét, hogy ez a világnak enyhülés.

Megfigyeltem, amikor még falun laktam, hogy voltak olyan falvak, ahol sok hívő volt, és a hívőknek a gyülekezete az egész falu életére rányomta a bélyeget. Olyan értelemben, hogy az a falu egy nagyon jó falu volt. — Emlékszem, hogy a mi falunkra azt mondták: van egy falu Szabolcs-megyében, ahol káromkodást az utcán nem lehet hallani. Nem volt ott mindenki hívő, nem volt ott mindenki újjászületett, de a hívők, mint só, mint kovász, mint világosság, arra a közösségre rányomták a bélyegüket, volt egy tartás, nézték ezeknek az életét.

„A világ üdvözítőjéül.” Ez pedig bennünket inspiráljon, töltsön el szent lelkülettel, hogy én is azért vagyok, hogy ez a világ enyhülést kapjon, hogy ott,

ELKÜLDTE AZ Ó FIÁT

ahol vagyok, ott az emberek örüljenek, mosolyra fakadjanak, elkezdjenek kérni valamit: beszélj nekem a Megváltóról, Jézusról. Elküldte a Fiút.

Mi lett volna, ha nem küldi el? Mi lenne velünk, ha nem lett volna az első karácsony? És milyen jó nekünk, hogy mi már tudjuk, valljuk és hirdetjük: elküldte a Fiút a világ üdvözítőjéül.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus, köszönjük, hogy önként vállaltad ezt a feladatot, és eljöttél ebbe a világba. Köszönjük, hogy kegyelmedből készülhetünk erre a karácsonyi ünnepre.

Kérünk, áldd meg a szívünket, adj belső békét, nyugalmat. Add, hogy hozzád térjünk. Add, hogy komolyan vegyük igédet. Kérjünk téged, hogy a környezetünkben hadd tudjunk sóvá lenni, világossággá, hogy ahol vagyunk, ott enyhülés lehessen.

Kérünk, szenteld meg életünket önmagaddal, jelenléteddel.

Ámen.

319. dicséret

1. Kezdetben volt az Ige,
A Krisztus ó Felsége,
Szent Atyjának egyetlenegyje.

2. Leszálla mennyországból,
Atyja akaratjából,
Istenségnek szent tanácsából.

3. E világra adaték,
És minékünk születék,
Emberi nem hogy megváltatnék.

4. Mint Ádámban kesergünk:
A Krisztusban vigadunk,
Mert ő nekünk minden örömünk.

5. Mert Ádámban meghaltunk,
De lőn Krisztus mi Urunk,
Ki által ismét feltámadunk.

6. Örvendjünk és vigadjunk,
Istennek hálát adjunk,
Hogy halálból életre jutunk.